

Vědci zmapovali největší nebezpečí pro vzácného dravce

Lopatky větrných turbín měly být hrozbou pro luňáka červeného. Evropský výzkum nyní ukazuje, co je reálnou hrozbou pro tohoto vzácného dravce.

Luňák červený je dravec velký asi jako káně. Živí se menšími živočichy ale také sběrem živočišných odpadů na smetištích. Údajně právě proto byl jako čistič měst využíván ve středověké Anglii. Jeho hnízdiště lze vystopovat napříč Evropou: od Pyrenejského poloostrova přes část jihu Francie, Itálii, Německo, střední Evropu, včetně Polska a dále Balkán a enklávy na Ukrajině.

Hrozba: jedy v zemědělství

Ohrožení luňáka červeného bylo v Německu dáváno silně do kontextu rozvoje větrné energetiky. Soudní spory právě kvůli ochraně luňáka zastavily některé projekty větrných farem již ve fázi přípravy. Na to, zda jsou pro tohoto dravce lopatky větrných turbín opravdu hrozbou se zaměřil zoolog Rainer Raab z Technické kanceláře pro biodiverzitu.

Výsledky výzkumu, ve kterých bylo analyzováno úmrtí 700 luňáků, představil v únoru exkluzivně pro německou veřejnoprávní televizi ZDF. Projektový tým sledoval dravce pomocí GPS vysílačů a v případě, že došlo k úmrtí, vyrazil okamžitě na místo, aby mohl zkoumat důvody úhynu.

Výsledky jsou odzbrojující: nebezpečím pro vzácného luňáka je sice lidská činnost, ale taková, která nemá s čistou energetikou nic společného. **Nejvíce úmrtí dravců šlo totiž na vrub chemickému zemědělství: otravy po sněžení mršin.** Jedy se používají pro ochranu plodin před škůdci a luňák tak vlastně doplatí na svou vlastnost, díky které může fungovat jako zdravotní policie.

Hrozbu v podobě jedů také nepřímo potvrzují zkušenosti z Česka. Česká společnost ornitologická na jaře 2020 uvedla, že zaznamenali již 25 případů otrávených, zastřelených nebo jinak nelegálně zabitých ptáků. Většinou šlo o káně lesní a také vzácného luňáka červeného. Jen do dubna 2020 šlo o 6 otrav luňáků červených. Pro srovnání: za celý rok 2019 ornitologové zaznamenali 4 případy otrav luňáků. „Otrávení luňáci se objevují napříč celou republikou. Na začátku března to byl 1 na Kolínsku, dále 3 luňáci na Břeclavsku, 1 na Klatovsku a naposledy 1 na Jičínsku,“ uvedla psovodka Klára Hlubocká, která se v terénu specializuje na vyhledávání otrávených návnad a jejich oběti.

Tisíce bezpečných hodin

Po otravách jsou dalšími častými důvody zabití luňáků červených podle zoologa Rainera Raaba sražení autem nebo nelegální lov. Naopak větrné elektrárny jsou na spodních příčkách důvodů zabití luňáků. Podle Raaba jim patří sedmá pozice.

Díky sledování pohybu přes GPS vědí zoologové, že se luňák může pohybovat tisíce hodin v okolí větrné farmy, aniž by nalétal proti lopatkám turbín. Pokud dojde ke srážce s lopatkou, jde o oblasti, které dravec nezná, když je vyčerpaný po dlouhém letu nebo panuje špatná viditelnost. „**Náš výzkum ukazuje, že smrt luňáka kvůli větrné turbíně je extrémně vzácná událost, opravdu extrémně vzácná,**“ hodnotí výsledky projektu Raab.

Autor: Martin Sedlák

